

การปฏิรูปประเทศกับการปรับบทบาทกรมอนามัย

บทบาทเดิมกรมอนามัยช่วงปี 2556 - 2559

ในปี พ.ศ. 2556 เป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงระดับโลก ทั้งการเผชิญปัญหาเศรษฐกิจ การมุ่งเป้าหมายการพัฒนาแห่งสหัสวรรษ (MDGs) การก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี 2558 การใส่ใจปัญหาสุขภาพจากภัยคุกคามการเจ็บป่วยเรื้อรัง การเผชิญกับปัจจัยเสี่ยงจากสิ่งแวดล้อมเรื่องต่างๆ เช่น มลภาวะอากาศ น้ำเพื่อการบริโภคขาดคุณภาพ การปรุงอาหารไม่ถูกสุขลักษณะ มีของเสียอันตรายจากชุมชน และมูลฝอยติดเชื้อเพิ่มมากขึ้น ด้วยสาเหตุเหล่านี้ กรมอนามัยในฐานะกรมวิชาการด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์บทบาทบทบาท โครงสร้างเดิม เพื่อปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปและความท้าทายต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการวิเคราะห์ผลกระทบต่อบทบาทและโครงสร้างระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม (ที่มา: รายงานผลการศึกษา/ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายในการพัฒนา(ปฏิรูป) บทบาท ภารกิจ โครงสร้างและกลไกการทำงาน กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2556) พบว่ามีข้อจำกัด อาทิเช่น

1. การเกิดขึ้นขององค์กรอิสระร่วมจัดการระบบสุขภาพจำนวนมาก เช่น สสส. สปสช. สช. ฯลฯ ซึ่งถือว่ามีความรู้โครงสร้างเพียงพอ แต่ยังมีบทบาทหน้าที่การดำเนินงานทับซ้อน แยกส่วนไม่บูรณาการ
2. ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศมีแนวโน้มตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพที่เกิดขึ้นในสังคมไทยค่อนข้างล่าช้า
3. บริการส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่บุคลากรทางสาธารณสุขเป็นผู้จัดและให้บริการแก่ประชาชนต้องอาศัยบุคลากรที่ผ่านการฝึกอบรมและต้องใช้เทคโนโลยีระดับหนึ่งแม้จะมีอาสาสมัครสาธารณสุขครอบคลุมทุกพื้นที่ แต่ยังคงเน้นบทบาทการปฏิบัติงานแทนเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมากกว่าการพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพของตนเอง ครอบครัวและชุมชน
4. การจัดทำยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมสุขภาพและสิ่งแวดล้อม ถูกแยกกำหนดเป็นเรื่องๆ แม้การดำเนินงานในเรื่องเดียวกัน แต่ละหน่วยงานต่างคนต่างทำ ระบบและวิธีการทำงานส่วนกลางยังไม่สอดคล้องกับแนวคิดการกระจายอำนาจ
5. ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมยังขาดยุทธศาสตร์ที่ส่งเสริมให้พื้นที่สามารถบริหารจัดการงานส่งเสริมสุขภาพได้ด้วยตนเอง

บทบาทเดิมของกรมอนามัยเป็นผู้บริหารจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมโดยการสนับสนุนวิชาการ และปฏิบัติการให้บริการส่งเสริมสุขภาพบางกลุ่มหรือเป้าหมายเฉพาะ ให้ความสำคัญกับพื้นที่เฉพาะแห่งจึงได้ มีข้อเสนอเพื่อการเปลี่ยนแปลง 1) ในการเป็นผู้อิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 2) ผลักดันการจัดการงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วม 3) มีแผนยุทธศาสตร์ด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม 4) ปรับระบบบริการเชิงรุก 5) พัฒนาศักยภาพของสาธารณสุขอำเภอ เป็นจุดเปลี่ยนสำคัญของกลไกการกำกับดูแล (Regulator) ให้มีบทบาทผู้นำเครือข่ายที่เข้มแข็งในระดับพื้นที่ 6) เสริมสร้างความเข้มแข็งบทบาทด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ 7) ยกระดับงานส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมในเขตบริการสุขภาพ

ต่อมาในปี 2559 เป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงที่เห็นเป็นรูปธรรมชัดเจน โดยกระทรวงสาธารณสุขมีบทบาทเป็นผู้อิบาลระบบสุขภาพของประเทศ ประกอบด้วย ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ระบบบริการ

สุขภาพ ระบบควบคุมป้องกันโรค และระบบคุ้มครองผู้บริโภคด้านสุขภาพ ซึ่งกรมอนามัยได้รับมอบหมายเป็นเจ้าภาพหลักในการอภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของ กรมฯ จึงขับเคลื่อนการปฏิรูปกรมอนามัยเพื่อรองรับบทบาทใหม่ที่ท้าทาย ด้วยการทบทวนบทบาทภารกิจ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจให้ชัดเจน โดยใช้ 3 แนวคิดหลักคือ แนวคิดการบริหารการเปลี่ยนแปลงองค์กร แนวคิดเรื่องระบบการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม และแนวคิดการวิเคราะห์ช่องว่างองค์กร (ที่มา: รวมพลังเปลี่ยนกรมอนามัย) และกำหนดบทบาทใหม่ของกรมอนามัยในการเป็นตัวแทนของกระทรวงสาธารณสุขในการเป็นผู้อภิบาลระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมของประเทศ เป็นองค์กรวิชาการด้านการส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมที่สร้างองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่สอดคล้องกับพฤติกรรม และเป็นผู้สนับสนุนภาคีเครือข่าย โดยกำหนดยุทธศาสตร์การเปลี่ยนแปลงด้วย 3 L คือ Lead ยกระดับการนำ Lean ปรับเปลี่ยนกระบวนการงาน Learn สร้างบุคคลเรียนรู้ นอกจากนี้ กรมฯ ได้มีการจัดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (2560-2564) รวมถึงออกแบบระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม AAIM (Assessment, Advocacy, Intervention, Management/Governance และเกิด Process Innovation ใหม่ คือ Core Business Process ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานหลักของกรมอนามัยที่ถูกพัฒนาและกำหนดขึ้นเพื่อให้การทำงานของทุกหน่วยงานมีทิศทางสู่เป้าหมายเดียวกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ลดการทำงานที่ไม่จำเป็น

ในปี 2560 นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้หน่วยงานภาครัฐปรับบทบาทเพื่อปฏิรูปไปสู่ระบบราชการ 4.0 โดยให้ทุกส่วนราชการ พิจารณาเร่งรัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปองค์การ ด้านโครงสร้าง/ด้านกระบวนการทำงาน / ด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องรวมถึงด้านบุคลากร และการเป็นระบบราชการ 4.0 เพื่อรองรับต่อยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0 ภาครัฐหรือระบบราชการจะต้องทำงานโดยยึดหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน และการปรับเปลี่ยนสู่รัฐบาลที่คล่องตัว (Agile Government Transformation) โดยกำหนดให้การปฏิรูปองค์การบรรจุอยู่ในมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ

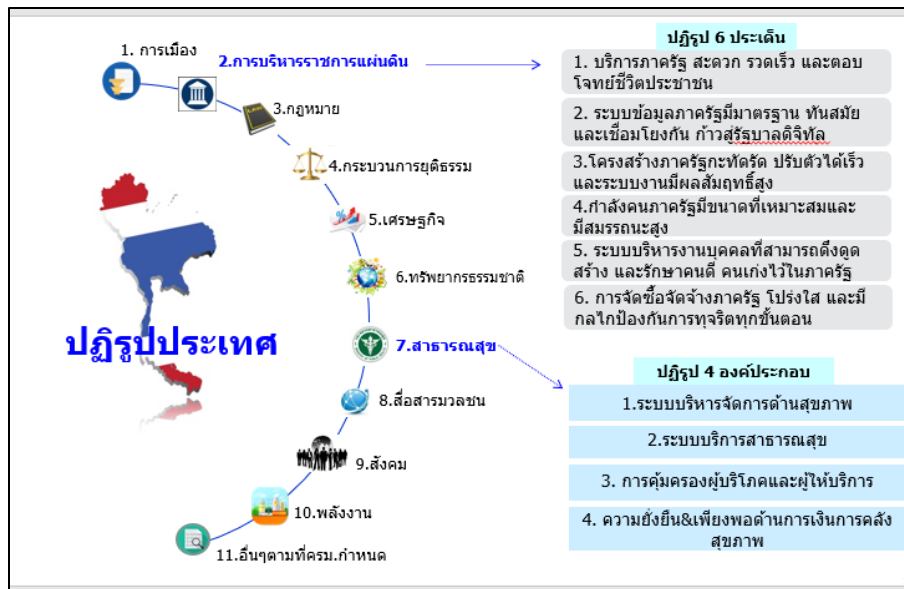
ปัจจัยสำคัญที่ต้องเปลี่ยนแปลง

1. การปฏิรูปประเทศไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 บัญญัติให้การปฏิรูปประเทศเป็นหมวดหนึ่งในรัฐธรรมนูญ (หมวด 16 มาตรา 257 – มาตรา 261) และมีเป้าหมายของการปฏิรูปประเทศไว้ 3 ประการคือ 1) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อยมีความสามัคคีปรองดองมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ 2) สังคมมีความสงบสุขเป็นธรรมและมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและ 3) ประชาชนมีความสุขมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข โดยในการปฏิรูปประเทศมีคณะกรรมการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน เป็นกลไกเพื่อจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศฯ ประกอบด้วย (1) ด้านการเมือง (2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน (3) ด้านกฎหมาย (4) ด้านกระบวนการยุติธรรม (5) ด้านเศรษฐกิจ (6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (7) ด้านสาธารณสุข (8) ด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ (9) ด้านสังคม มี (10) ด้านพลังงาน (11) ด้านอื่นๆ ตามที่ ครม. กำหนด

2. การปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข

แผนปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข ดำเนินการภายใต้กรอบของรัฐธรรมนูญฯ พ.ศ.2560 ที่กำหนดไว้ใน หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 55 และหมวด 16 การปฏิรูปประเทศ มาตรา 258 โดยแผนการปฏิรูปได้กำหนด องค์ประกอบออกเป็น 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1.ด้านระบบบริหารจัดการด้านสุขภาพ (ให้ความสำคัญกับกลไกการ กำหนดนโยบายสุขภาพแห่งชาติ) 2.ด้านระบบบริการสาธารณสุข 3.ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและผู้ให้บริการ (ให้ ความสำคัญการสร้างความรู้ความรอบรู้ด้านสุขภาพให้กับประชาชน) 4.ด้านความยั่งยืนและเพียงพอด้านการเงินการคลัง สุขภาพ และมีประเด็นที่จะดำเนินการปฏิรูป 10 เรื่อง ได้แก่ 1.คณะกรรมการนโยบายสุขภาพแห่งชาติ 2.ระบบ สารสนเทศสุขภาพ 3.วางแผนกำลังคน 4.ระบบบริการปฐมภูมิ 5.แพทย์แผนไทย 6.แพทย์ฉุกเฉิน 7.สร้างเสริม ป้องกัน&ควบคุมโรค 8.Health Literacy 9.คุ้มครองผู้บริโภค 10.หลักประกันสุขภาพ

3. การวิเคราะห์ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก (external environment) ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินงานของกรมอนามัย (PEST) (ที่มา: แผนปฏิรูปองค์กร กรมอนามัย)

POLITICAL

- แนวทางการบริหารราชการของรัฐบาลเน้นประชารัฐและการบูรณาการเอื้อต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ มีข้อตกลง พันธสัญญา ความร่วมมือระหว่างประเทศด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (The Sustainable Development Goals : SDGs) ทำให้เอื้อต่อการดำเนินงาน
- การทำงานด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมระดับประเทศยังขาดเอกภาพ
- รัฐบาลกำหนดให้กระทรวงสาธารณสุข โดยกรมอนามัย เป็นแกนหลักในการทำแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค และคุ้มครองผู้บริโภคสู่ความเป็นเลิศ(Promotion Prevention and Protection-PP&P Excellence) ในการส่งเสริม (Promotion) การป้องกัน (Prevention) และการคุ้มครอง (Protection) ภายใต้การพัฒนาเส้นทางชีวิตคุณภาพ (Life Course Approach) ผ่านการสร้างความรู้ด้านสุขภาพ (Health Literacy) โดยกลไกคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพชีวิตระดับอำเภอ (พชอ.) แนวทางการบริหารราชการของรัฐบาลเน้นประชารัฐและการบูรณาการเอื้อต่อการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพ

ECONOMIC

- การพัฒนาไปสู่ Thailand 4.0
- มีการขยายตัวภาคการลงทุนเป็นไปอย่างรวดเร็ว เช่น พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone-SEZ) ระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ก่อให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงาน ย้ายถิ่น ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจครอบครัว สังคม
- เศรษฐกิจโลกเชื่อมโยงสัมพันธ์กับเศรษฐกิจประเทศ เศรษฐกิจครัวเรือน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมกระทบต่อสังคมและสุขภาพ

SOCIAL

- การก้าวสู่ประชาคมอาเซียนมีนโยบายในการร่วมพัฒนาการสาธารณสุขระหว่างกันเป็นโอกาสให้ประเทศไทยได้แสดงศักยภาพและมีบทบาทในระดับภูมิภาค รวมทั้ง มีการอพยพย้ายถิ่นฐานแรงงาน (migration)
- กระแสสังคมและประชาชนมีความตื่นตัวเรื่องสุขภาพทำให้ประชาชนเปิดรับข้อมูล และความรู้/แนวทางการปฏิบัติเพื่อส่งเสริมให้สุขภาพดี ต้องการสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพ
- การเปลี่ยนแปลงสังคมโลก โครงสร้างประชากร ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาเรื่องสิทธิมนุษยชน แรงงานต่างด้าวล้วนส่งผลกระทบต่อสุขภาพ
- การเป็นสังคมเมือง (Urbanization) และสังคมเมืองขนาดใหญ่ เมืองมหานคร (Metropolitan) เกิดปัญหาสังคมและสิ่งแวดล้อม

TECHNOLOGY

- โลกยุคปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูล ข่าวสาร มีเทคโนโลยีที่ทันสมัยทำให้ประชาชน เข้าถึงข้อมูลและช่องทางในการส่งเสริมสุขภาพง่ายขึ้น

- สังคมไทยมีลักษณะโน้มแน้วได้ง่ายประกอบกับการได้รับข่าวสารจากช่องทางการสื่อสารสาธารณะที่หลากหลาย ซึ่งขาดการวิเคราะห์ข้อมูลที่ถูกต้อง สำหรับใช้ในการตัดสินใจความรวดเร็วของ Social Media ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่ถูกต้อง

วิเคราะห์ภายในองค์กร

จุดแข็ง

ด้านโครงสร้าง

1. มีหน่วยงานทั้งส่วนกลางและภูมิภาค ครอบคลุม ทั้งเชิงประเด็นและพื้นที่ที่เอื้อต่อการเป็นผู้นำด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อมทั้งในระดับชาติ นานาชาติและระดับเขต

ด้านกระบวนการ

1. กรมอนามัยมีบทบาทตามกฎหมายเป็นผู้ดูแลปกป้อง ค้ำครอง ระบบส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ทำให้เอื้อต่อการทำงานส่งเสริมสุขภาพตามกรอบแนวคิด WHO และกฎบัตร Ottawa

ด้านกฎหมาย :

1. กรมอนามัยมีกฎหมาย 3 ฉบับ เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนงาน ได้แก่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พระราชบัญญัติควบคุมส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารกและเด็กเล็ก และมีคณะกรรมการระดับชาติ ระดับเขต และระดับพื้นที่เป็นกลไกสำคัญ
2. กรมอนามัยมีสมรรถนะในการออกกฎหมาย และได้รับการวางตัวให้ทำหน้าที่ออกกฎหมาย

ด้านบุคลากร :

1. บุคลากรกรมอนามัย มีความรู้ ทักษะ มีความสามารถที่ หลากหลาย แบบ สหวิชาชีพและมีความเชี่ยวชาญด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม กระจายอยู่ทั้งงานส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค

ด้านเทคโนโลยี :

1. มีโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศรองรับการพัฒนา และประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีประกอบการตัดสินใจ และมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว เปลี่ยนเปลี่ยนอย่างก้าวกระโดด (Disruptive) พร้อมใช้งาน มีความทันสมัย

จุดอ่อน

ด้านกระบวนการ

1. การพัฒนานโยบายสาธารณะยังมีน้อยทั้งสายส่งเสริมและสายสิ่งแวดล้อม การบังคับใช้กฎหมายผ่านภาคีเครือข่าย หุ้นส่วน ยังต้องพัฒนาและผลักดันให้ต่อเนื่องและครอบคลุม
2. การทำงานยังไม่บูรณาการไม่เต็มที่ ยังมีการทำงานแบบแยกส่วน(Silo)
3. ระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินผลยังไม่เข้มแข็ง ระบบการสื่อสารส่งต่อข้อมูล ยังต้องพัฒนา
4. การจัดการความรู้ งานวิชาการ วิจัยและพัฒนา ส่วนใหญ่ไม่ได้มีการถอดรหัสความรู้แฝงที่บุคลากร

ด้านบุคลากร :

1. ขาดการวิเคราะห์และพัฒนากำลังคนอย่างเป็นระบบที่สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและการปฏิรูประบบสุขภาพ
2. บุคลากรขาดความเข้าใจในการประยุกต์ใช้หลักการในการทำงานที่เหมาะสมกับบริบททางสังคม (Social determinant of health) และการสื่อสารสุขภาพที่เอื้อให้เกิดการรับรู้สุขภาพ

ด้านเทคโนโลยี :

1. เจ้าหน้าที่ขาดสมรรถนะในการบริหารข้อมูลสารสนเทศทุกระดับ
2. ขาดความเข้าใจในระบบสารสนเทศการบริหารจัดการด้านเทคโนโลยี ขาดการวางรากฐานการจัดการข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และการเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลต่าง ๆ
3. เน้นการพัฒนาอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ (Hardware) มากกว่า Software และ Peopleware

จากปัจจัยสภาพแวดล้อมการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของหน่วยงานภาครัฐ ทำให้พบว่าบทบาทของกรมอนามัยในอดีต จำเป็นต้องปรับเปลี่ยนบทบาทและปรับกระบวนการทำงาน (Re-role, Reprocess) เพื่อให้การดำเนินงานตอบสนองต่อสภาวะแวดล้อมต่างๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป กอปรกับ ในปี พ.ศ. 2560 นายกรัฐมนตรีได้มีบัญชาให้หน่วยงานภาครัฐปรับบทบาทเพื่อปฏิรูปไปสู่ระบบราชการ 4.0 โดยให้ทุกส่วนราชการ พิจารณาเร่งรัดการขับเคลื่อนการปฏิรูปองค์การ ด้านโครงสร้าง/ด้านกระบวนการทำงาน /ด้านกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงด้านบุคลากร ซึ่งการดำเนินการจัดทำแผนปฏิรูปองค์การ (Organizational Transformation Plan) เป็น 1 ใน 5 องค์ประกอบของการประเมินผลตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุง

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 (ม.44) กรมอนามัยได้จัดทำแผนปฏิรูปองค์การ กรมอนามัย โดยวิเคราะห์บทบาทที่เป็นอยู่ ณ ปัจจุบัน และบทบาทที่จะปรับเปลี่ยนในอนาคต (As Is, To Be) เสนอต่อคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิของสำนักงาน ก.พ.ร. และได้ให้ข้อสังเกต ข้อเสนอแนะต่อแผนปฏิรูปองค์การ ดังนี้

1. ควรสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพและการจัดการปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพ รวมถึงบูรณาการงานด้านส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยไปกับงานเวชศาสตร์ครอบครัว (PCC) เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

2. ควรพัฒนาระบบเพื่อเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ประชาชนในทุกช่วงวัย ในการดูแลสุขภาพ ป้องกันโรคในเบื้องต้น รวมถึงระบบการติดตามตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล ข่าวสารการดูแลสุขภาพ ป้องกัน รักษาโรค ที่มีการเผยแพร่ผ่าน Social Media เนื่องจากอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้

ข้อเสนอแนะประเด็นสำคัญที่ให้ส่วนราชการจัดทำข้อเสนอการเปลี่ยนแปลงในระยะ 3 ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 – 2564)

1. จัดทำฐานข้อมูลด้านการส่งเสริมสุขภาพตามกลุ่มวัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมให้สามารถใช้ประโยชน์เชื่อมโยงทุกระดับ ประชาชน ครอบครัว ชุมชน และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องได้
2. ปรับกระบวนการขั้นตอนการทำงาน หรือการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามามีใช้ในการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น พัฒนาระบบเพื่อเป็นช่องทาง ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมให้ความรู้ประชาชนในทุกช่วงวัย ในการดูแลสุขภาพและอนามัย สิ่งแวดล้อม โดยใช้สื่อ IT หรือ Social media
3. สร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวัง ส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม เช่น การบูรณาการงานด้านส่งเสริมการดูแลสุขภาพอนามัยไปกับงานเวชศาสตร์ครอบครัว (PCC) เพื่อให้ประชาชน เข้าถึงองค์ความรู้ในการดูแลสุขภาพและอนามัยได้ครอบคลุมทุกพื้นที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 กรมอนามัยขับเคลื่อนการปฏิรูปองค์การ โดยกำหนดให้หน่วยงานการปรับบทบาทภารกิจดำเนินงาน และผลักดันผ่านกรอบ/แนวทางการประเมินตัวชี้วัด ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินงานต่างๆ เช่น

1. บทบาทภารกิจเป็น Smart Regulator/Inspector ที่มีภารกิจในการกำหนด กำกับ ระบบ กลไก และดำเนินการตามกฎหมายในความรับผิดชอบของกรมอนามัย 3 ฉบับ ได้แก่ การขับเคลื่อนเพื่อปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมอนุบัญญัติ ภายใต้พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่น พ.ศ. 2559 พระราชบัญญัติควบคุมการส่งเสริมการตลาดอาหารสำหรับทารก พ.ศ. 2560 โดยที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ ได้แก่ ศูนย์บริหารกฎหมายสาธารณสุข สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ และสำนักส่งเสริมสุขภาพ
2. บทบาทภารกิจเป็น Policy Advisor ในการพัฒนาระบบและกลไกการพัฒนานโยบายระดับชาติด้านส่งเสริมสุขภาพและอนามัยสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีกองแผนงานแสดงบทบาทรับผิดชอบหลัก และมีคณะกรรมการบริหารยุทธศาสตร์ของกรมอนามัยเป็นกลไกขับเคลื่อน รวมถึง การจัดตั้งหน่วยงานสำนักงานโครงการขับเคลื่อนกรมอนามัย 4.0 เพื่อเพิ่มความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนเป็นกลไกการขับเคลื่อนด้านความรอบรู้และการสื่อสารข้อมูลด้านสุขภาพ ตลอดจนถึงติดตาม กำกับ ประเมินผล เพื่อสร้างความรอบรู้
3. สำหรับภารกิจรอง (Non-Core function) ที่สำคัญและเป็นข้อท้าทายของกรมอนามัย คือการพัฒนา ระบบและกลไกเครือข่ายในการเฝ้าระวังสุขภาพ สภาวะแวดล้อม รวมทั้งการประเมินผลกระทบต่อสุขภาพ โดยประสานงาน ร่วมมือสนับสนุน นิเทศติดตามการดำเนินงานกับภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทุกระดับทั้งในและต่างประเทศ

จากการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิรูประบบราชการของประเทศต่างๆ เพื่อค้นหาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practice) เพื่อแสวงหาแนวทางปิด/ลดช่องว่างที่กล่าวมาข้างต้น พบว่า มีประเทศที่มีหลักการการปฏิรูปที่ใกล้เคียงกับการปฏิรูประบบราชการของประเทศไทย ดังตารางเทียบเคียงท้ายนี้

ตารางเทียบเคียงการปฏิรูประบบราชการกับต่างประเทศ

ประเทศ ประเด็น	ไทย	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย	ญี่ปุ่น
โครงสร้าง	โครงสร้างการบริหารราชการของไไทยนั้น แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1.การบริหารราชการส่วนกลาง (หลักการรวมศูนย์อำนาจ : Centralization) ประกอบด้วย กระทรวง ทบวง กรม 2.การบริหารราชการส่วนภูมิภาค (หลักการแบ่งอำนาจ : Deconcentration) ประกอบด้วย (กลุ่มจังหวัด) จังหวัด อำเภอ (ตำบล และหมู่บ้าน ในรูปของการปกครองท้องถิ่น) 3. การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น (หลักการกระจายอำนาจ : Decentralization) ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา	โครงสร้างการบริหารราชการซึ่งแบ่งได้เป็น 3 ประเภทคือ (1)หน่วยงานกลาง (Central Organization of State) อาทิ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักผู้ตรวจการ (Auditor-General's Office) และสำนักงานอัยการสูงสุด (Attorney-General's Chambers) (2)กระทรวงต่างๆ ซึ่งประเทศสิงคโปร์มีกระทรวงทั้งหมด 15 กระทรวง (3)องค์การบริหารอิสระ (Statutory Agencies or Statutory Boards) ส่วนใหญ่เป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติ มีหน่วยงานเพียง 2-3 แห่งเท่านั้น ที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบายองค์การบริหารอิสระ แต่ละแห่งต้องทำงานประสานอย่างใกล้ชิดกับกระทรวงหนึ่งกระทรวง โดยมีข้าราชการระดับสูงและรัฐมนตรีเป็นกรรมการ ทั้งนี้หน่วยงาน บางแห่งยังคงได้รับการอุดหนุนจากรัฐบาล และอยู่ภายใต้การตรวจสอบ ของสำนักผู้ตรวจราชการ	แบ่งการปกครองเป็น 3 ระดับ คือ 1.ระดับสหพันธ์ ประกอบด้วย รัฐบาล สหพันธ์และรัฐสภา รับผิดชอบเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ 2.ระดับรัฐ ประกอบด้วย 6 รัฐ และ 2 อาณาเขต ได้แก่ นิวเซาท์เวลส์ (New South Wales) วิกตอเรีย (Victoria) ควีนส์แลนด์ (Queensland) แทสมเนีย (Tasmania) ออสเตรเลียตะวันตก (Western Australia) ออสเตรเลียใต้ (Southern Australia) อาณาเขตภาคเหนือ (Northern Territory) เขตนครหลวงออสเตรเลีย (Australia Capital Territory - ACT) ซึ่งเป็นที่ตั้งของนครหลวงสหพันธ์คือ แคนเบอร์รา (Canberra) โดยมีรัฐบาลรัฐ และสภาแห่งรัฐ ทำหน้าที่ด้านบริหารและนิติบัญญัติตามลำดับ เป็นการเสริมกิจกรรมของรัฐบาลกลาง 3. ระดับท้องถิ่น ได้แก่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นของเมือง เทศบาล และตำบล	การปฏิรูประบบราชการ (ส่วนกลาง) -การเสริมสร้างความเป็นผู้นำของนายกรัฐมนตรีและการปฏิรูปอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรีเพื่อให้การบริหารงานมีความยืดหยุ่น คล่องตัว สามารถตอบสนองข้อเรียกร้องของประชาชนได้อย่างแท้จริง -ปรับปรุงโครงสร้างของการบริหารราชการใหม่เพื่อลดขนาด และเพิ่มประสิทธิภาพประสิทธิผลของการทำงานโดยภาครัฐ - มีการจัดตั้งสถาบันอิสระ (Independence Administration Institute /IAI) ขึ้น จำนวน 59 แห่ง เพื่อทำหน้าที่ตรวจสอบการบริหารงานของหน่วยงานรัฐทั้ง 89 แห่ง -ปรับลดขนาดองค์การและจำนวนข้าราชการให้เล็กลง เพื่อให้รัฐบาลสามารถบริหารแบบองค์กรขนาดเล็กแต่มีประสิทธิภาพ (Slim and Effective) - กฎหมายเลือกตั้งแบบใหม่ ของญี่ปุ่น การปฏิรูประบบราชการ (ส่วนท้องถิ่น) -เริ่มมีการกระจายอำนาจการปกครองอย่างจริงจังหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากรัฐธรรมนูญบังคับไว้ - ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ จังหวัด และ เทศบาล - หลักการว่า การกิจใดที่ท้องถิ่นสามารถทำได้ ส่วนกลางจะถ่ายโอนไปให้

ตารางเทียบเคียงการปฏิรูประบบราชการกับต่างประเทศ				
ประเทศ ประเด็น	ไทย	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย	ญี่ปุ่น
				ท้องถิ่นทำทั้งหมด โดยรัฐบาล จะพยายามจัดสรรงบประมาณ ไปให้ท้องถิ่นทำให้มากที่สุด - ท้องถิ่นได้รับเงินอุดหนุนใน อัตราส่วน (2 : 3) - ส่วนกลางมีบทบาทน้อยลง ทำหน้าที่ในการหาเงินลงทุน กับต่างประเทศแต่การบริหาร จัดการในประเทศโอนภารกิจ ให้จังหวัดและเทศบาล ดำเนินการเกือบทั้งหมด ถือ เป็นต้นแบบของการกระจาย อำนาจแห่งหนึ่งของโลกก็ว่าได้
งาน	การปฏิรูประบบราชการไทย 1. การปรับเปลี่ยนกระบวนการ และวิธีการทำงาน I. กระบวนการทำงาน และ การลดเวลา II. เคาน์เตอร์บริการประชาชน III. บริการระบบ อิเล็กทรอนิกส์ 2. การปรับปรุงโครงสร้างการ บริหารราชการแผ่นดิน I. 5 กระทรวงใหม่ และ 17 กรมใหม่ II. ระบบการบริหารงาน จังหวัดแบบบูรณาการ (ผู้ว่า CEO) III. กลุ่มจังหวัด (Provincial Clusters) 3. การรื้อปรับระบบการเงินและ การงบประมาณ I. การบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์ II. ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้น ผลสัมฤทธิ์ 4. การสร้างระบบบริหารงาน บุคคลและค่าตอบแทนใหม่ I. การเปิดระบบราชการ สำหรับการเลือกสรรตำแหน่ง ผู้บริหาร	แนวคิดในการปฏิรูประบบ ราชการสิงคโปร์จะเปลี่ยนไปสู่การ ตอบสนองต่อกระแสโลกาภิวัตน์ ซึ่ง อาจช่วยพัฒนาความสามารถในการ แข่งขันของประเทศแต่ก็อาจทำให้ ความสามารถในการตอบสนองต่อ ความต้องการของประชาชนลดลง การ นำแนวคิดเสรีนิยมมาปรับใช้อาจทำให้ การให้บริการสาธารณะประสบ ผลสำเร็จในเชิงเศรษฐกิจและทำให้เกิด การละเลยปัญหาที่ไม่เกี่ยวข้องกับ เศรษฐกิจ(Non-Economic Problem)	การปฏิรูประบบราชการของ ประเทศออสเตรเลียใช้แนวคิด Reform the Public Service เป็น หลักในการปรับปรุงประสิทธิภาพของ ระบบราชการ 6 ด้าน ประกอบด้วย การปรับปรุงด้านโครงสร้าง การ ปรับปรุงด้านแรงงานสัมพันธ์การ ปรับปรุงด้านกำลังคน การปรับปรุง ด้านการเงิน การปรับปรุงด้านการ ให้บริการ และการปรับปรุงด้านการ วางแผนและรายงานการปรับปรุง โดย มีวัตถุประสงค์ในการปรับเปลี่ยนระบบ ราชการให้เน้นการทำงานแบบมุ่งเน้น ผลงาน มีความทันสมัย และสอดคล้อง กับสภาพแวดล้อมที่แปรเปลี่ยนไป	การปฏิรูประบบราชการ ในญี่ปุ่น -ระบบราชการมีความคล่องตัว ขึ้นลดขนาดองค์กร ลดจำนวน ข้าราชการ ปรับโครงสร้าง เหลือเพียง 2 ส่วน(<u>ส่วนกลาง</u> <u>และส่วนท้องถิ่น</u>) - สอดคล้องกับการ เปลี่ยนแปลง - ท้องถิ่นมีบทบาทและภารกิจ ที่สำคัญมาก สอดคล้องการ กระจายอำนาจ (Decentralization) - ประชาชนมีส่วนร่วมในการ บริหารระบบราชการ - ผู้นำส่วนกลางและท้องถิ่น เข้มแข็ง - ลดการทุจริตคอร์รัปชันลง เนื่องจากมีข้อห้ามไว้ เช่น ห้าม แจกเงิน ห้ามแจกของขวัญ ห้ามแจกพวงหรีด ห้ามจัดเลี้ยง ทุกชนิด ห้ามไปเปิดงาน ห้าม เปิดป้ายร้านค้า ห้ามให้รางวัล นักกีฬา เป็นต้น

ตารางเทียบเคียงการปฏิรูประบบราชการกับต่างประเทศ				
ประเทศ ประเด็น	ไทย	สิงคโปร์	ออสเตรเลีย	ญี่ปุ่น
	II. โครงสร้างฐานเงินเดือนใหม่ 5. การปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ วัฒนธรรม และค่านิยม I. สถาบันส่งเสริมการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดีและผู้บริหาร การเปลี่ยนแปลง II. ผู้บริหารการเปลี่ยนแปลง รุ่นใหม่ 6. การเสริมสร้างระบบราชการให้ ทันสมัย I. คำรับรองการปฏิบัติ ราชการ II. การจัดทำแผนการบริหาร ราชการแผ่นดิน และการจัดทำ แผนปฏิบัติราชการ 4 ปี 7. การเปิดระบบราชการให้ ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม			

ที่มา http://www.aseanhai.net/ewt_news.php?nid=4985&filename=index

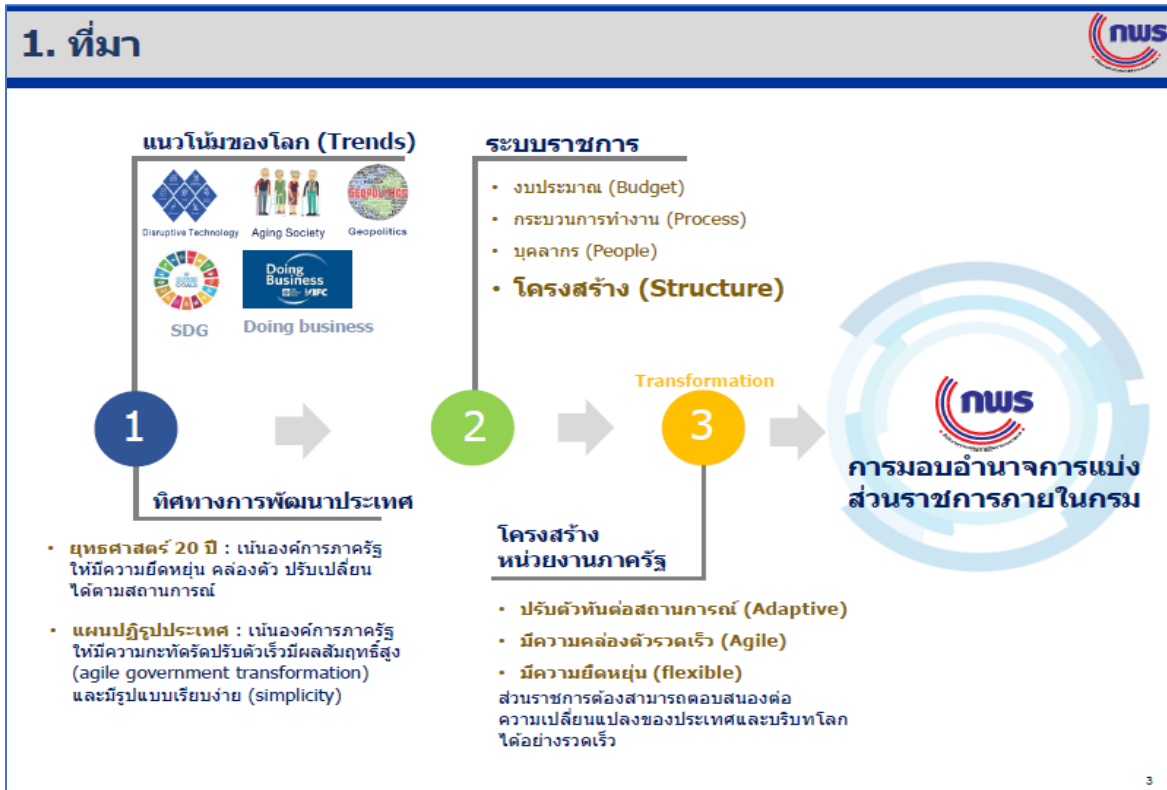
จากข้อมูลการปฏิรูประบบราชการของประเทศต่างๆ ทั้งในด้านโครงสร้างและระบบงาน เพื่อศึกษา
 เทียบเคียงการปฏิรูประบบราชการระหว่างไทยกับประเทศที่อยู่ในภูมิภาคต่างกันเช่น ASEAN, Asia, และ
 Australia ได้แก่ สิงคโปร์ ออสเตรเลียและญี่ปุ่น พบว่า ทั้ง 4 ประเทศมีแนวคิดหลักการปฏิรูปที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนี้

1. มีหน่วยงานในระดับประเทศ ที่เป็นหน่วยงานกลาง เช่น ประเทศไทยมีหน่วยงานระดับกระทรวง ทบวง
 กรม สิงคโปร์มีหน่วยงานกลาง (Central Organization of State) อาทิสำนกนายกรัฐมนตรี ประเทศออสเตรเลีย
 เป็นระดับสหพันธ์ ประกอบด้วย รัฐบาลสหพันธ์และรัฐสภาที่รับผิดชอบเรื่องผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ

2. มีการลดบทบาทของส่วนกลาง ให้ท้องถิ่นมีบทบาทเพิ่มมากขึ้น เห็นได้ชัดว่าในประเทศญี่ปุ่นมีหลักการ
 ว่าภารกิจใดที่ท้องถิ่นสามารถทำได้ ส่วนกลางจะถ่ายโอนไปให้ท้องถิ่นทำทั้งหมด ส่วนกลางมีบทบาทน้อยลงทำ
 หน้าที่ในการหาเงินลงทุนกับต่างประเทศแต่การบริหารจัดการในประเทศโอนภารกิจให้จังหวัดและเทศบาล
 ดำเนินการเกือบทั้งหมด ถือเป็นต้นแบบของการกระจายอำนาจแห่งหนึ่งของโลกกว่าได้มีการปรับลดโครงสร้าง

3. มีการปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบราชการ โดยมีแนวคิดในการปรับระบบและวิธีการทำงาน การลด
 อัตราค่าจ้าง การลดขนาดองค์กร และให้ความสำคัญถึงการปรับตัวเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง การให้ประชาชน
 เข้ามามีส่วนร่วม

ประเด็นการปรับโครงสร้าง พบว่า สอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการของไทย ภายใต้แผนปฏิรูปประเทศ ที่เน้นองค์การภาครัฐให้มีความกะทัดรัด ปรับตัวเร็วมีผลสัมฤทธิ์สูง มีรูปแบบเรียบง่าย (Adaptive, Agile, Flexible) เพื่อเป็นหลักการแนวทางให้ส่วนราชการสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและบริบทโลกได้อย่างรวดเร็ว โดยการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม ในการ Rearrange ดังภาพ

หลักการมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการภายในกรม

1

Rearrange กองโดยไม่เพิ่มจำนวนในภาพรวมของส่วนราชการ

- ยุบเลิก/ยุบรวมได้เฉพาะกองในราชการส่วนกลางและส่วนกลางในภูมิภาค เท่านั้น
- ไม่สามารถยุบเลิก/ยุรวมกลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กลุ่มตรวจสอบภายใน เพื่อนำไปเพิ่มเป็นกองใหม่ได้

2

Rearrange ราชการส่วนกลางในภูมิภาคโดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน

- การจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่
- การย้ายสถานที่ตั้งของสำนักงานจากจังหวัดหนึ่งไปยังอีกจังหวัดหนึ่ง ตามการจัดพื้นที่จังหวัดที่อยู่ในความรับผิดชอบใหม่

3

Rearrange หน่วยงานในต่างประเทศโดยไม่เพิ่มจำนวนหน่วยงาน และสำนักงานดังกล่าวต้องเป็นสำนักงานตามกฎหมาย/ตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

- ย้ายสถานที่จากประเทศหนึ่งไปยังอีกประเทศหนึ่งซึ่งอยู่ในกลุ่มประเทศประเภทเดียวกัน เช่น เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยกัน ยุโรปด้วยกัน เป็นต้น
- ย้ายจากเมืองหนึ่งไปยังอีกเมืองหนึ่งภายในประเทศเดียวกัน

*** ทั้งนี้ การกำหนดตำแหน่งหัวหน้าส่วนราชการที่ต่ำกว่ากรม ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการกำหนดตำแหน่งประเภทอำนวยการ กรณีในส่วนราชการมีกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการใหม่ตามหนังสือสำนักงาน ก.พ. ที่ นร 1008/ว5 วันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2562***

สถานการณ์ปัจจุบันด้านแผนปฏิรูปประเทศ

ที่มา : หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0505/ว 503 ลงวันที่ 6 ธันวาคม 2562
: <http://nscr.nesdb.go.th/reform2020/>

ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 ธันวาคม 2562 เห็นชอบให้สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติดำเนินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง โดยให้ปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศมีความครบถ้วนและสมบูรณ์ 6 ประเด็นดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายและตัวชี้วัดในระดับแผน ต้องมีความชัดเจนสามารถวัดผลการดำเนินงานได้อย่างเป็นรูปธรรม
2. การปรับตัดกิจกรรมที่เข้าข่ายเป็นภารกิจปกติของหน่วยงานและคัดเลือกเฉพาะกิจกรรมปฏิรูปประเทศที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อประชาชนอย่างมีนัยยะสำคัญ (Big Rock) รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมที่มีความทับซ้อนกันระหว่างด้าน ให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและสอดคล้องกัน

3. การทบทวนกฎหมายภายใต้แผนการปฏิรูปประเทศ
4. การทบทวนข้อเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานของรัฐตามแผนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาความสำคัญของหน่วยงานที่จะเสนอจัดตั้ง รวมถึงบทบาทและภารกิจของหน่วยงานที่มีอยู่เดิม เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนด้านภารกิจและงบประมาณ
5. พิจารณาความเห็นของหน่วยงานรับผิดชอบตามแผนการปฏิรูปประเทศ
6. ปรับแก้โครงสร้างของแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้านให้เป็นรูปแบบเดียวกัน

ตามปฏิทินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ ขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศ (ม.ค.63-ก.พ.63) โดยกำหนดการเสนอแผนปฏิรูปประเทศต่อคณะรัฐมนตรี ช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน 2563(30วัน) และรายงานรัฐสภาทราบต่อไป

จากการวิเคราะห์ทบทวนข้อมูล การค้นหาตัวอย่าง best practice ต่างประเทศ และสถานการณ์ปัจจุบันของการดำเนินงานแผนการปฏิรูปประเทศ พบว่าอาจทำให้มีอุปสรรคการดำเนินงานของกรม ดังนั้นเพื่อปิด/ลดช่องว่างการดำเนินงาน และให้การปรับบทบาทภารกิจของกรมอนามัยบรรลุเป้าหมายก้าวไปสู่ระบบราชการ 4.0 ซึ่งจะต้องมีความเปิดเผยโปร่งใสในการทำงาน บุคคลภายนอกสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ต้องทำงานเชิงรุกตอบสนองความต้องการของประชาชน และต้องทำงานอย่างเตรียมการณไวล่วงหน้า วิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรม ตอบสนองกับสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างทันเวลา และต้องมีระบบการทำงานที่ปรับเป็นดิจิทัลเต็มรูปแบบ จึงมีข้อเสนอแนวทางเพื่อพัฒนา ดังนี้

1. ออกแบบระบบกำกับติดตามและการรายงานผลการดำเนินงานที่ชัดเจน
2. ชี้แจงทำความเข้าใจต่อบุคลากรมากขึ้น เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและคุณค่าขององค์การกรมอนามัย

เมื่อมีการปรับบทบาทภารกิจ

3. นำโอกาสเช่น ตัวอย่าง best practice จากประเทศต่างๆ หรือ จากหน่วยงานอื่นๆทั้งจากภาครัฐและเอกชน ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานของสำนักงานกพร. การมอบอำนาจการแบ่งส่วนราชการ ฯลฯ มาประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับบริบทกรมอนามัย ทั้งนี้ หากเป็น best practice ของต่างประเทศ ควรหาข้อมูลสนับสนุนเพิ่มเติม

4. เนื่องจากขณะนี้ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกำลังดำเนินการปรับปรุงแผนการปฏิรูปประเทศทั้ง 11 ด้าน เพื่อให้สอดคล้องกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง อาจทำให้เกิดความไม่มั่นใจในความจำเป็นต้องดำเนินการต่อเนื่องต่อไป จึงควร update สถานการณ์ความก้าวหน้าและแจ้งให้กรมรับทราบเพื่อสร้างความเชื่อมั่น และให้เกิดความก้าวหน้าและบรรลุตามแผนต่อไป

.....

จัดทำสรุปโดย

จารุมน บุญสิงห์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
งานแผนปฏิรูป กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมอนามัย

29 มกราคม 2563